

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 5. Qualiter acquiratur jus decimandi, & immunitas ab onere eas solvendi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

habilitate componatis; sic Honorius III. Monachis de Nevelan.

2615 Not. 2. dictum privilegium jure communi Regularibus concessum super non solvendis decimis ex suis prædiis, quæ ipsi colunt suis manibus, & impensis, non habere locum, quando ejusmodi prædia tradunt aliis excolenda, c. Licet. 11. h. t. ibi: licet de benignitate Sedis Apostolicæ sit vobis indultum, ut de laboribus, quos propriis manibus, vel sumptibus colitis, nemini decimas solvere teneamini, propter hoc tamen non est licitum vobis, decimas de terris vestris subtrahere, quas aliis traditis excolendas; ubi not. culturam, quam alii præstant, hic non intelligi merè ministerialem, quæ sit per operas conductas impensis Regularium; sed sumptibus eorum, quibus colenda traduntur, in primo enim casu proprie ipsi Regulares dicuntur ea excolere suis sumptibus.

§. 5.

Qualiter acquiratur jus decimandi, & immunitas ab onere eas solvendi?

2616 Quæstio. 1. est, an jus decimarum percipiendarum possit acquiri consuetudine legitime præscripta a Clerico? R. quod sic, colligitur. 1. ex c. 18. h. t. ubi, cum dubitaretur, an Colonus solvere teneatur decimam Ecclesiæ, in cujus parochia sita sunt prædia; an Ecclesiæ, ubi audit divina, & percipit Ecclesiastica Sacramenta? respondit Pontifex: in hujusmodi dubitatione ad consuetudinem duximus recurrendum; & c. 20. eod. ibi: decimas messium, vel fructuum arborum, si coluerint in alia Parochia, quam in ea, in qua habitant (quoniam a diversis diversa consuetudo tenetur) tu eligas in hoc casu, quod per consuetudinem diu obtentam ibidem noveris observatum. Ex his juribus habetur, ex consuetudine posse decimas uni Ecclesiæ alias debitas alteri adscribi; & solvi; sic Covarr. l. 1. variar. c. 7. num. 8. & alii. Unde generaliter, quod in solvendis decimis consideranda sit consuetudo, docet Vivianustom. 1. commun. opin. l. 1. tit. 10. num. 15. pag. 187. Gutier. practic. l. 1. q. 19. num. 3. Circa tempus, ut talis con-

suetudo dicatur præscripta, variant aliqui, volentes, sufficere decennium, si Ecclesiæ propria (in qua v. g. colonus percipit divina) præscribat contra Ecclesiæ propriam, in qua sita sunt prædia; si non propria contra propriam, 40. annos cum titulo; sine hoc, tempus immemorabile. Sed hoc resolvi potest ex lib. 2. tit. 26. de præscript. illud not. in textu c. 20. dici, illud in hoc casu eligendum, quod per consuetudinem diu obtentam constat esse observatum; casus autem ibi erat de dubio, cui ex duabus Ecclesiis debeantur decimæ prædiales, in parum una sunt prædia; & colonus habitat, percipitque Sacramenta in altera.

Quæstio est. 2. an, qui præscripsit jus percipiendi decimas in certa terra, vel fundo, censetur etiam præscripsisse jus percipiendi decimas ex omnibus fructibus, qui in terra, vel loco illo nascuntur? affirmativam sequitur Pirhing h. t. num. 118. dicens, id decisum in c. Cum in tua. 30. h. t. ubi Episcopus Beluacensis petivit per Sedem Apostolicam edoceri, utrum decimæ fructuum prædictorum ad parochiales Ecclesias, quæ nec minores recipiunt, nec minutas, ad monasteria, & illas conventuales, quæ decimas alias percipiunt, ab antiquo, debeant pertinere? cui respondit Pontifex affirmativè, deberi Monasteriis, cum ab antiquo terra illi ipsi fuerit decimalis. Sed in hoc textu nullum verbum habetur de præscriptione, ut notavimus sup. & observat Wagnereck in dist. c. 30. in exegeesi. Quousque autem præscriptio, si quæ facta sit, se extendat, jam diximus in præced.

2618 Quæstio est. 3. an jus percipiendi decimas acquiri possit transactione, seu amicabile compositione inter Prælatos, & Rectores Ecclesiarum; constat. 1. ex c. Ex multiplici. 3. h. t. ubi dicitur: conventionione de decimis per partes jam facta, si altera pars obtineat privilegium à Papa, non facta mentione de conventionione, standum esse conventioni, non privilegio; quia Papa per privilegium non intendit derogare conventioni, quam non expressit deinde ex c. Suggestum. 9. eod. ubi, postquam ex una parte suggestum esset, quod quidam Abbas cum fratribus suis Monasterii de Ursin: ipsis decimas auferre vellet, Pontifex mandavit, quatenus cum prædicto Ab-

Abbate & fratribus super ipsi decimas componant; nam quando Romana Ecclesia Ordini illorum privilegia, de decimis dederat, ita erant rata Abbatiæ eorum ordinis, quòd exinde nulli poterat de jure scandalum suboriri. Ex hoc etiam habetur, per privilegium exemptionis à solvendis decimis, non derogari conventioni, vel transactioni, quæ inter partes prius intercessit, nisi in privilegio fiat mentio de tali transactione, vel conventionem, ut constat ex dicto c. 3. ibi: *quia non fuit nostræ intentionis per privilegium nostrum conventioni derogare prædictæ*: mandamus, quatenus Abbatem, & Monachos, ut eandem conventionem (non obstante dicto privilegio, nisi de ipsa contineatur in eo) inviolabiliter teneant, & observent, vel exinde secum pacificè conveniant, appellatione postposita compellatis; sic Hadrianus Papa Episcopo Herfordensi.

2619 Præter dicta not. 1. super jure decimarum posse in Arbitros compromitti, c. 7. de his, quæ fiunt à Prælato, ibi: *cum ex una parte Capitulum S. Stephani, & ex altera Monachi de Platea, super decima quadam in vestrum compromissent arbitrium*; modò Arbitri non pronuntient, ut, cum ceduntur decimæ quoad jus spirituale, alter vicissim reddat temporale; nam hoc arbitrium reprobat in c. *Exhibita. fin. de Rerum permutat.* Not. 2. jus decimarum unius Ecclesiæ cum jure decimarum alterius Ecclesiæ, posse permutari; constat ex dicto c. *Exhibita*, ubi talis permutatio reprobat, si ex una parte aliquid spirituale, ex altera quid temporale intervenit; quamvis alii existiment ibi non fuisse datum temporale pro spirituali, seu jure decimarum, sed solum propter bonum pacis.

2620 Not. 3. jus percipiendi decimas posse sumi materialiter, & formaliter; *formaliter*, & propriè, prout explicat jus annexum officio spirituali percipiendi decimas tanquam debitum in decentem sustentationem pro ministerio spirituali; *materialiter* verò, prout explicat præcisè jus percipiendi decimas ex tali loco; unde, cum quaritur, an jus decimarum Ecclesiasticarum vendi, vel locari possit? respondetur, si sumatur formaliter, & propriè, non posse; sic enim spirituale pro temporali commutaretur, contra c. *Exhibita*,

cit. secus, si sumatur merè materialiter, propter rationem contrariam; quamvis locatio rectius fiat, locando solam comoditatem, de quò V. dicta à num. 1257. hæc ad. 1. partem initio propositam.

Ad alteram, qualiter acquiri possit immunitas à solvendis decimis? R. acquiri posse primò per privilegium alicui concessum à Sede Apostolica, ut constat ex dicto à num. 2895. deinde legitima præscriptione, ut offendimus à num. 2616; tertio transactione inter Clericos; juxta dicta num. 2618. In contrarium videtur esse, quòd nec privilegium, nec præscriptio, aut transactio prævalere possit adversus id, quod est debitum lege divinà; debitum autem decimarum Ecclesiasticarum est ex lege divinà, ut habetur pluribus locis citatis in præmissis, & c. *aliquibus. 32. h. t. §. fin.* ubi dicitur, quòd domini prædiorum cogi possint, ut prædia colenda dent talibus, à quibus sine contradictione Ecclesia possit decimas consequi, & causa hujus redditur: *quia ille decimæ debentur ex lege divinà*, vel loci consuetudine approbata.

Ad hujus resolut. not. 1. debitum decimarum, in quantum fundatur in jure divino, esse ex eo, quod Ministris Ecclesiasticarum præstanda sit decens sustentatio; hoc enim præcipit jus naturale, & divinum, ut sæpius jam ostensum est. Not. 2. Ecclesias, & Parochos, seu illarum Rectores posse dupliciter considerari. 1. si aliunde ex proventibus Ecclesiasticis de necessaria, & sufficiente sustentatione illis provisum sit; 2. si secus; quibus positis: R. verum esse, quòd nec privilegium, nec transactio, præscriptio, vel consuetudo etiam immemoralis prævalere possit adversus debitum lege divinà, secundum quod est debitum lege divinà; bene autem, secundum quod est debitum lege solum humanà, vel consuetudine loci approbata; hinc distinguo min. debitum autem decimarum Ecclesiasticarum est ex lege divinà, secundum quod decimæ necessariæ sunt ad sufficientem sustentationem Ministris Ecclesiæ, quibus aliunde de proventibus Ecclesiasticis non est satis provisum, C. *secus. N. min. dist. cons. 7.* ergo nulla præscriptio, transactio, consuetudo, vel privilegium prævalere potest adversus debitum decimarum, secundum quod

quod est sub lege divina, C. secundum quod est solum sub lege Ecclesiastica, vel loci consuetudine approbata, N. conseq. debitum autem decimarum, quoad quotam, vel quando aliunde sufficienter provisum est Ministris Ecclesiarum, est solum sub lege Ecclesiastica, vel consuetudine, ut constat ex dictis; & §. *fin. c. fin. c. 32. ergo.*

2623 Præter hæc not. 1. immunitatem à solvendis decimis, à personis privatis non tantum Ecclesiasticis, sed etiam Laicis, præscribi posse; nam aliud est, præscribere jus decimarum, illud acquirendo; aliud contra jus decimarum Ecclesiasticarum, ab illo, ac ejus obligatione se liberando; primum omnino negatur Laicis non tantum privatis, sed etiam Communitatibus Laicorum; secundum autem nullo jure negatur Laicis, cum immunitatem ab obligatione juris, quantumvis spiritualis, possidere valeant; & possessione legitime continuatâ per tempus jure definitum obtinere possint; ex dict. *l. 2. tit. 26.* Sic Laicus, subiectus Ordinario A. præscriptione obtinere potest immunitatem à subjectione translative, nimirum, ut non amplius illi, sed alteri subditus sit.

2624 Quod diximus de personis privatis (ipsas posse immunitatem à solvendis decimis obtinere præscriptione legitima) procedit etiam de Communitatibus; ratio est eadem. Quoad tempus tamen possessionis in casu, quo præscribunt privati, & quo Communitates, variant DD. In præscriptione privatorum requirit Pithing *h. t. num. 129.* cum bona fide tempus 40. annorum cum titulo; sine titulo tempus immemorabile: in præscriptione Communitatum, quæ sit sciente, & tolerante Papâ, *num. 131.* censet obligationem tolli per conniventiam, cum consensu saltem tacito illorum, quorum interest: ignorante autem Papa, requirit cum bona fide, sine alio titulo, annos 40.

2625 Circa hoc, quantum pertinet ad id, quod dicit de bona fide in casu hujus præscriptionis, quæ directe non tendit ad acquirendum, sed solum se liberandum ab onere obligationis, videtur dicendum, non exigi bonam fidem, qua quis credat, se non teneri; sed sufficere illam, qua quis non præstet debitum sciente, ac patiente domino, ut diximus *l. 2. tit. 26.* deinde,
Tom. III.

non exigi etiam alium titulum; cum cum non requirat præscribente Communitate, ut constat ex *preeced. num.* Tempus autem sufficere, quando præscriptio fit ignorante Papâ, quod requiritur, & sufficit ad præscriptionem contra Ecclesiam, de quo egimus *l. 2. tit. 26.* si autem fiat sciente, ac non contradicente Legislatore, sufficere id, quod necessarium, & sufficiens est ad abrogandam legem per consuetudinem contrariam, sciente, ac tolerante Legislatore, de quo V. dicta *l. 1. tit. 2.*

Not. 2. quamvis verum sit tam à personis privatis, quam Communitatibus præscriptione legitima posse obtineri immunitatem à solvendis decimis, quando aliunde de proventibus Ecclesiasticis sufficienter provisum est Ministris Ecclesiæ de justa sustentatione; id tamen non procedere mutato rerum statu, si deficerent ea, ex quibus aliunde de bonis Ecclesiasticis sufficienter provisum fuit. Nam pro tali casu debitum decimarum fundatur in lege naturali, & divina; id, quod aperte habetur in c. *Statuto. 2. h. t. in 6. §. ubi autem,* relato superius. Quod autem nemo per potestatem Laicam eximi possit ab onere solvendi decimas Ecclesiasticas, clare constat ex c. *Tua nos 25. eod.*

§. 6.

De decimis Laicalibus.

NON agimus hic de jure decimandi, seu percipiendi decimas Ecclesiasticas, titulo nimirum spirituali debitas, seu annexas ministerio spirituali; hoc enim nullo titulo, etiam temporali, posse competere Laicis, constat ex dict. & habetur *16. q. 7. c. 1. ibi: decimas, quas in usum pietatis concessas esse, Canonica auctoritas demonstrat, à Laicis possideri, Apostolica auctoritate, prohibemus: sive enim ab Episcopis, vel Regibus, vel quibuslibet personis eas acceperint, sciant, se sacrilegii crimen committere, & æternæ damnationis periculum incurrere;* deinde c. *Ad hæc. 5. h. t.* ubi Abbas quidam laico cuidam, & ejus hæredibus decimas per donationem concessit, quam donationem Alexander III. irritam esse decrevit, quoniam Sanctua-